

מסורת הש"ס

א) [נעיל כף: וּשְׁנָן, צ) פסחים לו. טיר ד. קדושין עו:]כריתות גג., א) [נעיל כב: ד,] נעיל כב: ט) וזבחתי כז"ל, ו) וְשֵׁנִי תוספות פסחים לו. ד"ה האוכל ומוס' ביצה כה. ד"ה בחוקת ומוס' חולין לו. ד"ה השתא ועוד שם קכ. ד"ה מהי, ו) לשון אכילה אפי' במסכת ה'א שלא לאסל עפר ואכל כז"ל,

	
הגהות הב"ח	
(א) תוס' ד"ה שלא כדרכא וכו' דעלמא גרסי משכחת: (ב) בא"ד וא"ת וכיון דנבילה סרוחה הויא:	

	
גליון הש"ס	
תוס' ד"ה איא וכו' בתנאים השוויקיים. כלשונא דקרא כתאנים השוערים אשר לא תאכלנה מרוע (ירמיה טט):	

	
מוסף רש"י	
כל שהוא למכות. לאכילה כל שהוא עובר בלאו (תעילה יח). ככל האיסורין. למות בהרמיה (יעיד כא:). ולא אמרו בכיות. הלכה למשה מסיני. אלא לקרבן. לענין קרבן דשגגת כרת (שם). האוכל נבילה ביום הכפורים פטור. מכרת (קדושין עו): איז הכפורים (כריתות כג). שוגג פטור מתטאת. דלון איסור יום הכפורים חל על איסור נבילה. ואם זו דיוט נתנבלה אפילו הכי היתה אסורה קודם יום הכפורים משום אכר מן החי (נפחים לו. ובע"ז. קדושין שם ובריות שם) דלא אמרינן מינו דלמי יום הכפורים ואיתוסף איקורא לגבי שאר מילי, אתוסף גמי לגבי נבילה, ור"ש לטעמיה דאמר בתקפת כריתות (כג.) דאפילו איסור חמור לא אתי וחילי על איסור קל (נויר ד.) הרי אשתו אסורה לו. שהרי אכל אולכין (יעיד בבב.)	

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

בְּאִיסוּר הַבָּא מֵאֲלוֹי. כגון האוכל נבילה ביום הכפורים דפליגי רבנן ורבי שמעון דמחייבי ליה רבנן חטאת משום יוה"כ ואע"ג דהויא נבילה מקמי יום הכפורים ואין איסור חל על איסור הכא חילל דיום הכפורים איסור כולל הוא דקודם צין השמשות היה

באיסור הבא מאליו באיסור הבא על ידי עצמו לא אמרינן בשלמא לריש לקיש משום הכי קא פטר רבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כוית אלא לקרבן אלא לרבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון דפטור מידי הוא טעמא אלא משום איסור כולל רבי שמעון לטעמיה דלית ליה איסור כולל א דתניא רבי שמעון אומר האוכל נבילה ביוה"כ פטור בשלמא לריש לקיש משכחת לה בלאו והן אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכחת לה אלא כדרבא דאמר רבא א שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור אמר רב מרי אף אגן גמי תנינא א קונם אשתי נהנית לי אם אכלתי היום ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים הרי אשתו אסורה לו הכי השתא התם כיון דמועיקרא אכל והדר אשתבע ליה חשובי

אין קרבן שבועה בא אלא א"כ אתה מוצא בה בלאו והן דכתיב וַיִּקְרָא ה' להרע או להטיב דמשמע דבר וחילופו והאי מפרש שלא אוכל חצי שיעור נבילה משכחת לה גמי בשבועה שאוכל חצי שיעור נבילה בלאו נשבע לבטל את המנזה הוא: **אלא** לר' יוחנן. דמוקי לה בשיעור שלם ומשום כולל ועל כרחק במפרש נבילות אוקיימאה משום קושיא קמייתא דרישא וסיפא: **בשלמא**. שבועה שלא אוכל משכחת דחיללא אע"פ שמושבצ עוומד משום כולל: **אלא** הן. בשבועה שאוכל נבילות ושמוטות מי משכחת לה דמיחול אנבילות ולבטל שבועת הר סיני: ה"ג **אלא כדרבא** ולא גרס משכחת לה כדרבא. והכי פירושה לא תשני לעיל קושיא דרישא וסיפא כאן בסתם כאן במפרש אלא כולה בסתם ואוכלין שאינן ראין לאכילה דקמני רישא פטור כדרבא מיפרשא כגון עפר שאין ראוי לאכילה אבל נבילות ראויות לאכילה הן ואריה הוא דרביעי עלייהו ותו לא קשיא מידי לר' יוחנן דמשכחת לה בלאו והן אף בשיעור שלם דהא לא אוכל סתמא קאמר אם אכל נבילה חייב שהרי כלל בסתמו דברים המותרים והאסורים ומיתסרי אסורים על ידי כולל והן משכחת לה דהא אוכל סתם קאמר ומקיים שבועתו בדברים המותרים ואם לא אכל חייב: **אף אגן גמי סנינא**. בדנבילות ראויות לאכילה חשיב להו: **הרי אשמו אסורה**. אלמא אכילה היא:

תשובי

סיפא שבועה שלא אוכל מזה צילי פסח פטור אמאי נקט בלא פסח פטור וי"ל דה"ג צעי למימר ולא חש למיתני אלא שהזכיר ליני פסח ור"י מפרש דודאי שז ואל תעשה כדאיירי הכא לא חיללא דקאמר שבועה שאוכל ולא אכל אבל התם בנשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיילא: **אָלָא** כדרבא בוי'. פי' בקוגני' דסוגיא דעלמא א גרסינן משכחת לה כדרבא ומפרש לה בנבילה המסרתה והקשה חדא דמסרתה לא מיקריא נבילה ואר"ת דלון זו קשיא דשפיר מיקרי נבילה מדאינטריך קרא למעוטי לר"ש בשינלי ע"ז (דף סח. ושם) דדריש הראויה לגר קרויה נבילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה בקוגני' דמאי צעי לאתווי דרבא הכא ה"ל למימר משכחת לה בנבילה מסרתה והא גמי יש ליישב דה"פ כדרבא דשייך ל' לשון אכילה אפי' במסרתה מדקאמר שלא אוכל סתם ואכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' צעפר וכ"ש בנבילה מסרתה וטפי ה"ל לאיתווי צעיא דרבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה דמפורש טפי אלא אלא רישא דמילתא נקט והא דקאמר אף אגן גמי תנינא מייית ראיא דשייך לשון אכילה גבי נבילה סרוחה דכמה שקאים ורמשים איכא דלא חזו לאכילה טפי מנבילה סרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מתני' סיפא במפרש כדאוקיימנא ומשכחת לה שפיר בלאו והן וא"ת וכיון דנבילה א סורחת הויא בכלל נבילה בלא כולל דברים המותרים אתי שפיר כיון דאמר שבועה שלא אוכל נבילה מגו דחיילא אסרוחה חיילא גמי אשאינה סרוחה וי"ל דלא משמע סרוחה בכלל נבילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי אדעתיה שרצה לאסור עצמו בדבר המותר אבל קשה לר"י דמאי מייית רב מרי אף אגן גמי תנינא אדרבא תקשי ליה מיניה דהא אוקמה מתני' במפרש שלא אוכל נבילה דאו ודאי הויא לשון אכילה וכן גמי תקשה לרבא דפטור בנשבע סתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וז"ל כדמשני הש"ס דשאני התם דאחשביה מעיקרא ולגבי הא דהוי סתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דלהני טעמא דאחשבה אבל אי אפי' כי מפרש לא מהני במידי בלאו דבר אכילה לא ס"ד דליתיהני הא דאחשביה שיחשז כמו דר אכילה ומסיק כיון דאחשביה חשיב דבר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע וע"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבועה שאוכל ואכל אולכין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו צע"כ בשאינם סרוחים מדמחייב ר"ש לפי שלא חלה שבועה עליהו ע"י כולל אלמא אפי' באין סרוחה חלה שבועה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה גמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דלפ"י באסורין גמי משכחת לה כשאומר סתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם וגראה לר"י דבקוגני' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיילא שבועה אדברים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהבאתי יש ראיא לריבז"א דלפ"י בלא קום עשה חייל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפ"ה אמאי אינטריך למימר לקמן בסמוך שבועה שלא אוכל תאנים וענבים שלא אוכל תאנים וענבים בחזר ואמר שבועה שלא אוכל סתמא סגי וי"ל דלון הכי גמי דלאו דוקא נקט תאנים וענבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל סתם וכן נ"ל דאי דוקא נקט תאנים וענבים היכי חיילא שבועה הא ליתא בהן וליכא למימר דלמלקות איירי דלא צעין לאו והן דלקמן בס"פ (דף טט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפריש קרבן ומיהו י"ל דמשכחת הן א בתאנים השוערים אבל בלא כולל לא הוי תאנים השוערים בכלל תאנים אלא הטובות לאכול:

ברב. רבינו חננאל

וזהו איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פי' שנשבע וכלל דברים המותרין עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גוונא. ודיוק גמי ריש לקיש דעיקרא דמתני' בפחות מכיות מרפטר בה ר' שמעון מקרבן כדתינא א"י שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כוית אלא לקרבן. ור' יוחנן דמוקים לה למתני' בכולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטור דלית ליה איסור כולל כלל. דתינא ר' שמעון אומר האוכל נבלה ביום הכפורים פטור. פי' דלא אתי איסור יוה"כ חייל אאיסור נבלה. לשלמא לריש לקיש דמוקים לה למתניתין בפחות מכיות היינו דמשכחת לה בין אם ישבע שלא יאכל פחות מכיות נבלה ואכלה בין אם ישבע שיאכל פחות מכיות נבלה ולא אכל בשתייהן חייב. (ולא אמרינן דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכיון דאינו מושבע מהר סיני בפחות מכיות שבועה חיילא עליה. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה בלאו הן היכי משכחת לה ואמרינן כדרבא דאמר שבועה שלא אוכל ואכל עפר פטור. הכא כגון שנשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דחיילא שבועה אעפר חיילא גמי אגבלה ט' פי'

א) ע"י בחידושי הרי"ן מנעם כאן שהביא פי' רבינו בשם חד מרבוותא ותמה עליו ע"ש וע"ע בחידושי הרשב"א כאן.

בְּאִיסוּר הַבָּא מֵעֲצָמוֹ **אָא** **אמר**. וא"ת והא גמי איתא בדהיא במשנה דמייתי לקמן יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד וקחשיב מוקדשין אע"ג דאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד הנשה של עולה בס"פ גיד הנשה (חולין דף קא.) יש לומר דהכא באיסור הבא מעצמו על עצמו קאמר דלא אמרינן אבל מוקדשין שאסורין על כל העולם אמרי' ומ"מ פריך לקמן שפיר והרי הקדש דאיסור הבא מעצמו דכיון דלא איירי תנא באיסור הבא מעצמו לא ה"ל למינקט הקדש אע"ג דאסור על כל העולם: **האובל** נביאה ביום הכפורים פטור. מתוך פ"ה משמע דאיירי אפי' בנתנבלה ציוה"כ וקשיא דלמ"ד ס"פ גיד הנשה (שם דף קג.) צממה צמיה לאו לאצרים עומדת חל איסור יוה"כ מחיים ואפי' למ"ד לאצרים עומדת כי מתה פקע איסור אכר מן החי וחלו איסור נבילה ואיסור יוה"כ צבת אחת ור"ש מודה באיסור בת אחת ומיהו יש לומר דאיסור יוה"כ לא חייל לא מחיים ולא לאחר מיתת משום דלית ציה איסור עשה אשניה זבוחה דכתיב (דברים יג) וזבחת ואכלת מה

שאתה זובח אתה אוכל אבל מה שאי אתה זובח לא ולירבז"א אין גראה פירוש זה דא"כ למ"ד לאו לאצרים עומדת היכי מצי חייל איסור אכר על עשה דשאינו זבוח ובס"פ גיד הנשה (שם) דאמר כגון שנטרפה עם יציאת רובה דאיסור אכר ואיסור חלב ואיסור טריפה צהדי הדדי קאתו והיכי חיילי כולם על איסור דשאינו זבוח דלפ"י צמעי האם קיימא באיסור זה ומהאי טעמא תקשי גמי למ"ד לאצרים עומדת איסור אכר מן החי היכי משכחת לה דלא קיימא לאצרים צמעי האם וא"כ היכי חייל על איסור שאינו זבוח אלא ודאי וזבחת לא אתא לאסור דבלאו הכי אסורה וקיימא מחיים באיסור אכר מן החי ולאחר מיתת באיסור נבילה אלא בא להמיר את האסור ופירש לך דבשחיטה שריא ולא בנחירה אלא כדקיימא קיימא כמו (בסרוה דף עו.) א תזבח ולא גיזה דלית ציה עשה אלא קאי באיסור לאו הראשון וצנתנבלה מערב יוה"כ דוקא איירי: **אָלָא** הן היכי משכחת דה. דלפ"י ע"י כולל גמי לא אמרי' דמיחול השבועה לבטל המנזה וקשה לריבז"א דמי בירושלמי שבועה שלא אוכל מזה ואכל מזה צילי פסח חייב אלמא דבאיסור כולל חיילא שבועה לבטל את המנזה ומירך דהכא דוקא לא חיילא שבועה משום שהזכיר נבילה ונשבע עליה לאוכלה אבל התם דלא מדכר פסח חיילא עליה שבועה ולפי זה משכחת הן אפי' בדברים האסורים כשאומר סתם שאוכל וקשיא לפי' דקתני התם כולל בכולל גמי שאר לילות עם ליני פסח כיון שהזכיר גמי ליני פסח פטור וי"ל דה"ג צעי למימר ולא חש למיתני אלא שהזכיר ליני פסח ור"י מפרש דודאי שז ואל תעשה כדאיירי הכא לא חיללא דקאמר שבועה שאוכל ולא אכל אבל התם בנשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיילא: **אָלָא** כדרבא בוי'. פי' בקוגני' דסוגיא דעלמא א גרסינן משכחת לה כדרבא ומפרש לה בנבילה המסרתה והקשה חדא דמסרתה לא מיקריא נבילה ואר"ת דלון זו קשיא דשפיר מיקרי נבילה מדאינטריך קרא למעוטי לר"ש בשינלי ע"ז (דף סח. ושם) דדריש הראויה לגר קרויה נבילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה בקוגני' דמאי צעי לאתווי דרבא הכא ה"ל למימר משכחת לה בנבילה מסרתה והא גמי יש ליישב דה"פ כדרבא דשייך ל' לשון אכילה אפי' במסרתה מדקאמר שלא אוכל סתם ואכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' צעפר וכ"ש בנבילה מסרתה וטפי ה"ל לאיתווי צעיא דרבא שבועה שלא אוכל עפר בכמה דמפורש טפי אלא אלא רישא דמילתא נקט והא דקאמר אף אגן גמי תנינא מייית ראיא דשייך לשון אכילה גבי נבילה סרוחה דכמה שקאים ורמשים איכא דלא חזו לאכילה טפי מנבילה סרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מתני' סיפא במפרש כדאוקיימנא ומשכחת לה שפיר בלאו והן וא"ת וכיון דנבילה א סורחת הויא בכלל נבילה בלא כולל דברים המותרים אתי שפיר כיון דאמר שבועה שלא אוכל נבילה מגו דחיילא אסרוחה חיילא גמי אשאינה סרוחה וי"ל דלא משמע סרוחה בכלל נבילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי אדעתיה שרצה לאסור עצמו בדבר המותר אבל קשה לר"י דמאי מייית רב מרי אף אגן גמי תנינא אדרבא תקשי ליה מיניה דהא אוקמה מתני' במפרש שלא אוכל נבילה דאו ודאי הויא לשון אכילה וכן גמי תקשה לרבא דפטור בנשבע סתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וז"ל כדמשני הש"ס דשאני התם דאחשביה מעיקרא ולגבי הא דהוי סתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דלהני טעמא דאחשבה אבל אי אפי' כי מפרש לא מהני במידי בלאו דבר אכילה לא ס"ד דליתיהני הא דאחשביה שיחשז כמו דר אכילה ומסיק כיון דאחשביה חשיב דבר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע וע"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבועה שאוכל ואכל אולכין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו צע"כ בשאינם סרוחים מדמחייב ר"ש לפי שלא חלה שבועה עליהו ע"י כולל אלמא אפי' באין סרוחה חלה שבועה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה גמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דלפ"י באסורין גמי משכחת לה כשאומר סתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם וגראה לר"י דבקוגני' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיילא שבועה אדברים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהבאתי יש ראיא לריבז"א דלפ"י בלא קום עשה חייל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפ"ה אמאי אינטריך למימר לקמן בסמוך שבועה שלא אוכל תאנים וענבים שלא אוכל תאנים וענבים בחזר ואמר שבועה שלא אוכל סתמא סגי וי"ל דלון הכי גמי דלאו דוקא נקט תאנים וענבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל סתם וכן נ"ל דאי דוקא נקט תאנים וענבים היכי חיילא שבועה הא ליתא בהן וליכא למימר דלמלקות איירי דלא צעין לאו והן דלקמן בס"פ (דף טט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפריש קרבן ומיהו י"ל דמשכחת הן א בתאנים השוערים אבל בלא כולל לא הוי תאנים השוערים בכלל תאנים אלא הטובות לאכול:

ומאן

עין משפט‏ **ג**‏ר מצוה

כד:

וּמֵאֵן דַּפְטָר דְּלִית לֵיהּ אִיסוּר בּוֹלָל
כי אמר איסור מוסיף בו'.
לאו אדר' שמעון קאי דשמעינן ליה כהדיל לרבי שמעון דלית ליה איסור מוסיף
בפ' ד' אחים (יבמות דף לב. ושם)
גבי נשא חי ואח"כ נשא מת דקאמר רבי שמעון אינו חייב אלא משום אחות אשה בלבד ולא חייל עליה איסור אשת אח אע"ג דאיתוסף זה תנאי קאי דלית להו איסור כולל ואית להו איסור מוסיף כגון ר' יוסי ב' ד' אחין (סס) דקאמר אשת איש ונעשית חמותו נידון באשת איש ואמר דמודה באיסור מוסיף: **י"ש אוכל אבי"ר** אחת בו'. פ' בקומט' דמוקדשין הוי איסור כולל דמינו דחייל אכשר חייל נמי אכלג והדאמר בפ' אמרו לו (כריתות דף יז.) אקדשה מיגו דאיתוסף זה איסור הנאה איתוסף זה איסור לגבי אכילת חלב התם נמי איסור כולל הוא ולא קרי ליה מוסיף אלא משום שהוא חמור על קל: **אם היתה שבת והוציאו בפיו חי"ב**. פירש בקונטרס משום הולאת שבת אכל משום הולאת יוה"כ לא דקסבר אין עירוב והולאה ליוה"כ ואין נראה דכבריתות (סס) מסיק הא דרפס כדנתא היא ומייב משום הולאת שמיין ונקט שבת לאפושז איסוריה: **אמרו** לו אינו מן השם. ור' מאיר חשיב ליה כהדי אכילות משום דבליעמו זו היא הנחתו כדאמרין (שבת דף פז.) כחצ צ' זמית כשהוא מהלך חייב כתיבתן או היא הנחתן: **ישראל אוכל תמרים** וחלב. מפר"ת דלמאי בללו וכן דמשמע נמי חלב שעל גבי הקיפה או של חיה לפי שמוכיר עמו דבר היתר אכל בללו הכי לא משמע אלא חלב האסור עיקר החלב ומימה אמאי לא פריך נמי לר' יוחנן מהכא וי"ל משום דדלמא קסבר ר' יוחנן דליכא שום תנא דלית ליה איסור כולל בצא מאליו ולא בצא מחמת עגמו אכל מדרבא משמע ליה דאין חילוק והשתא נמי ניחא דאי לאו

אסור מוסיף במוסר

השובי אחשביה אלא הכא מי אחשביה אמר רבא מאי טעמא דמאן דאית ליה איסור כולל מידי דהוה איסור מוסיף ומאן דפטר דלית ליה כי אמר איסור מוסיף בחדא חתיכה בשתי חתיכות לא אמר' ואמר רבא למאן דאית ליה איסור כולל אמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים ״מיוגו דחייל אענבים חייל נמי אתאנים פשיטא מהו דתימא איסור הבא מאליו אמרינן איסור הבא מעצמו לא אמרינן קמ"ל: מתיב רבא בריה דרבא בביש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד ואלו הן טמא שאכל חלב והוא נותר מן המוקדשין ביוה"כ ר' מאיר אומר אף אם היתה שבת והוציאו ב(6) חייב אמרו לו אינו מן השם ואם איתא משכחת לה חמש כגון שאמר שבועה שלא אוכל תמרים וחלב מיוגו דחייל אתמרים חיילא נמי אחלב כי קתני איסור הבא מאליו איסור הבא מעצמו לא קתני ו(7)הרי הקדש בבכור דקדושתו מרחם איבעית אימא כי קתני ו(8)מידי דלית ליה שאלה גשבועה דאית ליה שאלה לא קתני ו(9)הרי י הקדש הא אוקמינן בבכור איבעית אימא כי קתני קרבתן קבוע קרבן עולה ויורד לא קתני הרי טמא שאכל את הקדש דקרבתן עולה ויורד הוא בנשיא ורבי אליעזר היא ו(10)דאמר נשיא מביא שעיר רב אשי אמר כי קתני מידי דחיילא כשיעור שבועה דחיילא אפחות מכשיעור לא קתני ו(11)הרי הקדש הא בעינן שוה פרוטה ורב אשי מאויריא אמר ר' זירא כי קתני זדונו ברת זדונו לאו לא קתני והרי אשם דדודנו לאו וקתני בחטאת

הכי מאי קמ"ל רבא טפי מר' יוחנן ומיהו יש לומר דליטעריך לאשמועינן אע"פ ששניין באין מחמת עגמן: **בְּיָיִגוֹ דְּחִיילָא אתמרים** חיירא נמי אחלב. אע"ג דמאן דלית ליה איסור כולל מודה דעל חמור לא חייל כדמפרש רבינו תם בפרק ארבעה אחים (יבמות דף לג: ד"ה אמר ר"י) גבי הבערה ללאו יתתה מ"מ חיילא שבועה לאיסור חלב דקיל הואיל והותר מכללו כדאמר' בסוף פ' גיד הנשה (חולין דף קג.) התורה אמרה יצא איסור נבילה ויחול לאיסור חלב: **וְהָרִי הקדש הא בעינן שוה פרוטה**. ו(12)המ"ל הא אוקימנא בצבור כדמשני לעיל: **וְהָרִי אשם דדודנו** לאו. פי' בקונטרס דמזר לא יאכל כי קדש הם לא נפקא דההוא בקדשים הנאכלין לכהנים כתיב וכל שיש צו היתר לכהנים אין צו מעילה וכן משמע בפרק בתרא דמכות (דף יח.) דפריך ולינקי נמי משום חור לא יאכל כי קדש הם ומשני ה"מ היכא דחוי לכהנים הכא לא חוי לכהנים וקשה דכבריתות (דף ד.) מוקמינן חור לא יאכל כי קדש הם בחלב המוקדשין דקאמר התם האוכל חלב המוקדשין לוקה צ' משום חור לא יאכל כי קדש הם וחלב לא חוי לכהנים מיהו י"ל דאע"ג דחלב לא חוי לכהנים מ"מ קרינן בזהאי קרבן ואכלו אותם אשר כופר בהם דהיינו בשר ולא אתא למעוטי אלא כשאוכל בשר חטאת ואשם לפני זריקת דמים דלא קרינן ביה ואכלו והשתא מ"ל דלאו באשם מוזר לא יאכל כי קדש הם נפקא וכן משמע בפ"ק דכריתות (דף ד:) דלאו דורות לא הוי מג"ש דתרומה גבי מ"ש חלב דליכא תרי לאוי לאו דורות דם נמי כו' וי"ע שם: אלא

ליה משום דיזבזבו שהקדישו: **שאלה**. לחכס להמיר האיסור: **והרי הקדש**. שצא ע"י נדר וכל נדרים יש להן שאלה: **בנשיא ורבי אליעזר** היא כו'. במסכת הוריות ואמרין התם ו(13)לא ח"ר אליעזר קרבן קבוע לנשיא בעצירה דקרבן עולה ויורד אלא בטומאת מקדש וקדשיו הואיל ונאמרה צו כרת ו(14)בצועה אכל בשמיעת הקול ובצטוי שפתים לא אמר: **דחיילא אפחות מכשיעור**. במפרש: **הרי הקדש**. אשם מעילות צא על שוה פרוטה אפילו פחות מכית: **הא בעינן שוה פרוטה**. והיינו שיעוריה: **מאויריא**. מקוס: **אשם**. מעילה: **דודונו לאו**. דתניא ו(15)היז מעילה רבי אומר צמיחה וחכמים אומרים באזהרה ואמרין מאי טעמא דרבי גמר חטא חטא מתרומה דליכא אזהרה ומיתה צדי שמיי ורבנן אמרי אמר קרא בתרומה ויחללוהו צו ולא במעילה ממיתה מעעטיה אכל באזהרה קאי מג"ש דחטא חטא. ואית דליפי מוכל זר לא יאכל קדש [שם] ולאו מילתא היא דהאיא בתרומה כתיב ומזר לא יאכל כי קדש הם [שמות כט] נמי לא אתיא דההוא בקדשים הנאכלין לכהנים כתיב שם צו שעת היתר לכהנים אין צו מעילה [מעילה ג.]:

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

חשובי אחשביה. באכילתו וגילה על עגמו שאינו קץ בהן. לא שמעתיה כן אכן הוא עיקר צעיני. וסוגיא דעלמא גרס משכחת לה כדרבא ומפרשי לה בנבילה מוסרחת ואי אפשי זה מכמה קושיות חדא דמסרחת לאו נבלה מקריא ואין כאן שבועת הן ועוד דרבא מאי צעי הכא הוה ליה למימר משכחת לה בנבילה מסרחת ועוד אף אן נמי תנינא לא אתיא שפיר: **מידי דהוה איסור מוסיף**. דמאן דלית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל אית ליה באיסור מוסיף כדאמרין ביצמות פרק ארבעה אחים (דף לב:.) מודה רבי יוסי באיסור מוסיף. איסור כולל קרי היכא דאין איסור אחרון מוסיף על החתיכה כלום אכל מרבה הוא איסור על האדם צדצרים אחרים כגון נבילה ציוה"כ דלא צא לאוסרה אלא באכילה ובאכילה כבר אסורה היא משום נבילה נמנא שלא הוסיף עליה איסור אחרון כלום אכל ריבה איסורה על האדם לאוסרו בכל אוכלין שצטוול ואמרין מיגו דחל יוה"כ על האדם ליאכסר בשאר אוכלין משום יוה"כ כולל נמי את הנבילה ו(16)עמה דהמחייב משום יוה"כ איסור מוסיף כשאיסור אחרון מוסף על חתיכה עגמה דבר שלא היה שם ע"י איסור ראשון ו(17)ואסר החתיכה האחרון צמה שהיתה מותרת קודם שצא איסור האחרון כגון חלב של קדש אסור לאכול משום חלב ומותר לגבזה למוצא נעשה נותר מוסיף עליו איסור למה שהיתה מותרת לו דנפסל להקדבה והכי אמרינן מתוך שחל עליה שם נותר לאוסרה על המוצא ואין איסור הראשון מעכב על ידו מלחול שאין זה איסור חל על איסור חל עלי' נמי איסור שם נותר אכל כל אדם האוכלו להמחייב עליו משום חלב ומשום נותר אעפ"י שיש כאן איסור חל על איסור: **כי אמרינן איסור מוסיף בחדא חתיכה**. כדמפרש מתוך שחל עליה שם איסור שני אכל דבר שהיה מותר לו

חל עליה אף אכל דבר שהיתה אסורה לו כבר אכל מחתיכה לחתיכה לא אמר מתוך שחל על האדם אכל חתיכה זו יחול עליו אף אכל חתיכה אחרת ו(18)בכולל לא אמרינן: **מהו דסימא**. באיסור הצא מעגמו לא אמרינן כולל: **אכילה אחת**. זית אחד: **עמא שאכל חלב כו'**. חייב משום חלב משום נותר ומשום יוה"כ משום עמא שאכל את הקדש הרי ארבע טעמות ואשם אחד מעילה ואפי' הוא כהן גבי חלב דקדש מועל הוא דאמר מר (תמונה דף לב:) כל חלב לה' [ויקרא ג] לרבות אימורי קדשים קלים למעילה והנהו כולהו איסור חל על איסור נינהו או ע"י כולל או ע"י מוסיף שהרי משגולדה הבהמה נאסר חלבה אקדשה מיגו דחל איסור מוקדשים אכשר ועור חל נמי אכלג הרי כולל הוה ליה נותר מיגו דאיתוסף זה איסורא לגבי מוצא על חתיכה זו משום נותר איתוסף נמי לגבי גברא משום נותר הרי מוסיף איטעמא גברא מיגו דאיתסר האי גברא בקדשים הנאכלים משום טומאה איתסר נמי בזהאי חלב משום טומאה הרי כולל הוה ליה יוה"כ מיגו דאיתסר אף בחולין משום יוה"כ איתסר נמי בזהאי משום יוה"כ: **אף אם היטה שצם כו'**. דאילו האוולאת יוה"כ לא מיחייב דקסבר אין עירוב והולאה ליוה"כ [כריתות ד.]: **והוילאו**. בפיו בשעת אכילה: **אינו מן השם**. אין חטאת זו צאה משום האכילה אלא משום הולאה: **ואם איסא**. דאמרין כולל באיסור הצא מעגמו אחתי הוה ליה לתאג לטפויי חטאת בזהאי כזית כגון שבועה כו': **כי קמני כו'**. אע"ג דלית ליה כולל נמי באיסור הצא מעגמו הכא לא חשיב אלא איסורין הבאים מאכילהן: **והרי הקדש**. אשם מעילות דאחי

אסור מוסיף במוסר

מסורת הש"ס

(א) שבת קב. יצמות לד. כריתות יז. (ב) [מכות כב.]. (ג) [שם]. (ד) [מכות כב.]. (ה) הוריות ט. כריתות ב. (ו) [לעיל כא.]. (ז) בדפויי עמהס, (ח) ואוסר האחרון החתיכה צמה חי כפ"ל יעב"ז, (ט) סי"א לימא, (י) דף ט:., (יא) [נ"ל בבבובע"], (יב) [פסהדרין פד.]. (יג) דכריהס לרין ציאר ועיי' מורת חיים,.

אסור מוסיף במוסר

הגהות הב"ח
(א) גמ' אם היתה שבת והוילאו בפיו חייב:

אסור מוסיף במוסר

מוסף רש"י
ארבע חטאות. משום חלב, משום נותר, משום אכילת יוה"כ, משום טומאת הגוף ואכל קדש, ואשם אחד. אשם מעילות דאפילו הוא כהן גבי אימורים זר הוא (שבת קב. וכעיי' יבמות לד. ובריות יג.). **אף אם היתה שבת כו'**. ומשום יוה"כ לא מחייב בזהולאה, דקסבר אין עירוב והולאה ליוה"כ (שבת שם ויבמות שם).

בד א מיי פ"ד מהל' שבועות ה' יא סמג לאון רמא טוש"ע י"ד סי' נלח סעיף ו':

בזה ב מיי פ"ו מהל' שגות ה' ד ופי"ד מהל' מאלגות אסורות הל' יתן סמג עשין ריג:
ג [מיי] פ"ו מהל' שבועות הל"א טוש"ע יו"ד סי' נלן:]

ד [מיי] פ"ד מהל' נדרים הל' ז טו"ע י"ד סי' סגס עט"ו א בהגהן:]

אסור מוסיף במוסר

רבינו חננאל

איסור מוסיף בחדא חתיכה כגון חתיכה של הקדש שאסור לישראל טמא ומותר לישראל שטורי. או בשר חטאת או בשר אשם שאסור לישראל ומותר לכהן נעשה נותר מגו דאיתוסף בה איסורא לכהן איתוסף בה נמי לישראל: אמר רבא שבועה שלא אוכל תאנים וחזור ואמר שבועה שלא אוכל תאנים וענבים למאן דאית ליה איסור כולל מגו דחיילא שבועה אענבים חיילא נמי אתאנים. ואם אכל תאנים חייב שתיים. וזהו איסור הבא מעצמו. פי' שבועה של עצמו היא גרימה להן איסור. ואותבינן עליה מהא דתנן בכריתות פרק אמרו לו אכלת חלב. יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם אחד. ואילו הן טמא שאכל חלב נותר מן המוקדשין ביוה"כ. פי' חייב חטאת משום שהוא טמא ואכל קדש. ומשום שאכל חלב. ומשום שאכל נותר. ומשום יוה"כ. ומשום שנהנה מן ההקדש מביא אשם. ואם איתא ניחני כגון שנשבע שלא יאכל תמרים וחלב (זה) דמיגו דחיילא שבועה אתמרים חיילא נמי אחלב ויהיה חייב ה' חטאות. ודחי כי קתני האי תנא איסור הבא מאליו כגון הנותר שעבר היום ונעשה מאליו נותר. אבל איסור הבא מעצמו כדאמרן לא קתני. ואקשינן והרי האי תנא קתני מוקדשין ואיסור של מוקדשין מעצמו של אדם שמקדישו הוא. ודחי' מוקדשין האי בכור הוא דקדושתו מאליו ולא אדם קא מקדיש. איבעית תימא שבותת ביטור קרבן עולה ויורד הוא. אם הוא עשיר כשכבה. ואם הוא עני תורים ובני יונה. ומשום הכי לא תני ליה. ואקשינן והרי טמא שאכל קדש שהוא בעולה ויורד. ותני ליה. ודחי' זה הטמא נשיא ואליבא דר' אליעזר דאמר נשיא אינו מביא קרבן עולה ויורד אלא קרבן קבוע. דתנן בהוריות סוף פ"ב ר' אליעזר אומר הנשיא מביא שעיר. (א) פי' אשם מעילות שמביא הנהנה מן ההקדש בלאו הוא. ואסיקנא

(א) נראה דחסר כאן וי"ל והיי אשם דודנו לאו. פי' אשם מעילות וכו'.